

חוג עברית

APRIL 19TH, 2023

יום הזיכרון לשואה ולגבורה

ההסכם עם פולין: תלמידים עשויים לבקר באתרי הנצחה לרוצחי יהודים

בהסכם שנחתם בין ישראל לפולין לא מוזכרת אחריותה של פולין לרצח היהודים בשואה. בתי הספר יידרשו לבחור אתרים לביקור מבין רשימת מקומות שהגישה ממשלת פולין - ובה מוזיאונים שמנציחים קבוצה שנטען כי הייתה אחראית לרצח יהודים. "בעלי חשיבות מיוחדת להיסטוריה של כל אומה"

נשיא איראן מאיים: "כל טעות של ישראל תוביל להשמדת חיפה ות"א"

יממה לאחר שנתניהו איים בטקס ביד ושם ב"תגובה מוחצת" נגד איראן, הנשיא ראיסי השתמש בטרמינולוגיה דומה ב"יום הצבא" ושיגר מסרים מאיימים כלפי ישראל וארה"ב: "אויבינו צריכים לדעת שכל פעולה מצידם תענה בתגובה מוחצת"

40 שורדי שואה יובילו את מצעד החיים: "איפה היה העולם כשרצחו כאן מיליונים?"

שורדי השואה, שרובם חצו את גיל 90, יתפסו את מקום הגנרלים וראשי המדינות בשורה הקדמית של המצעד בפולין. נייט (נתן), בן 95 ששרד את אושוויץ: "צעדתי כבר ב-20 מצעדי חיים, בכל פעם אני חוזר לכאן בן אדם אחר". לפני המצעד: הצפירה ב-10:00, אירוע "לכל איש יש שם" בכנסת והטקס באוהל יזכור

האקדמיה ללשון העברית

1d · 🌐

"כשהאדם כותב על השואה,

הוא לא כותב את המילים.

הוא נלחם במילים.

כי אין מילים לתאר את מה שהקורבנות הרגישו

כאשר המוות היה הנורמה והחיים היו נס."

אלי ויזל, ניצול שואה וחתן פרס נובל לשלום

אוד מוצל הוא ביטוי המתאר אדם שניצל בקושי מכליה.

המילה אוד מקורה בתנ"ך ומשמעה גזר עץ. בתלמוד הבבלי נזכר כלי בשם זה – כנראה גזר עץ

ששימש להפיכת גחלים. את האוד המקראי אנו פוגשים בשלוש נבואות בהקשר של שרפה

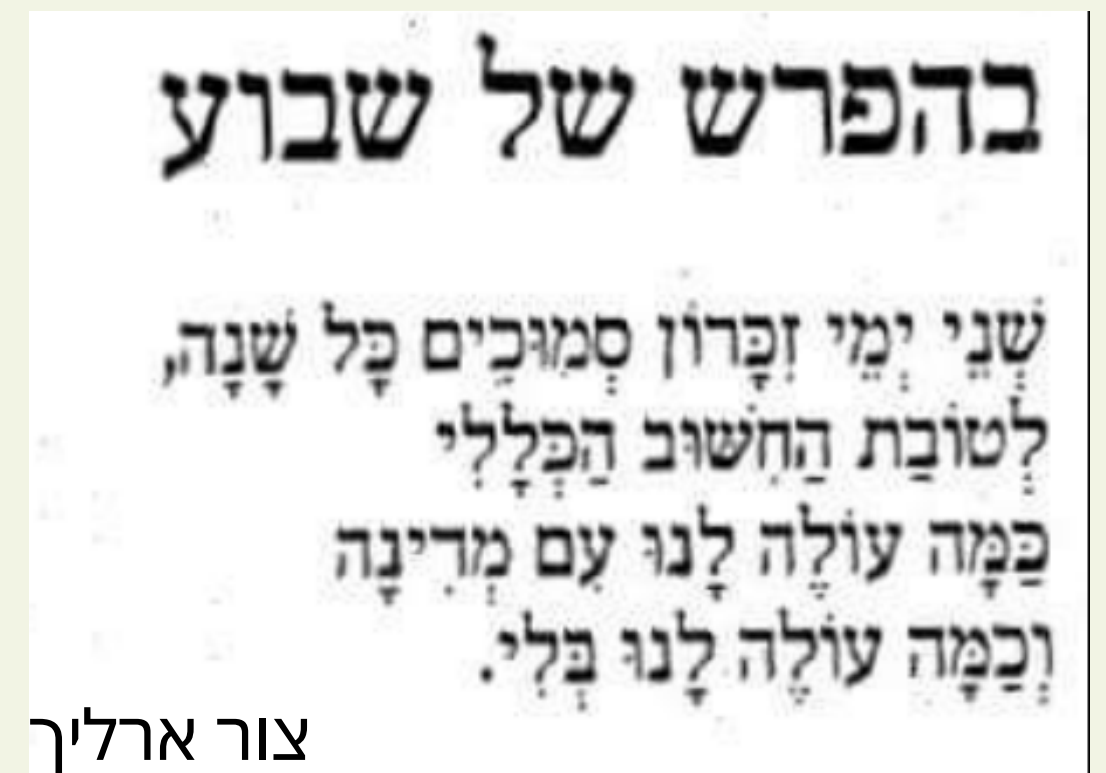
ובמשמעות מושאלת: "זַנְבוֹת הָאוֹדִים הָעֲשָׂנִים" (ישעיהו ז, ד), "וַתְּהִי כְּאוֹד מְצַל מְשֻׁרְפָּה" (עמוס ד,

יא), "הֲלוֹא זֶה אוֹד מְצַל מֵאֵשׁ" (זכריה ג, ב).

לצד הביטוי 'אוד מוצל' משמשים במשמעות קרובה הצירופים 'שריד ופליט' ו'שארית הפלטה'

הלקוחים אף הם מן התנ"ך.

נזכור ולא נשכח!

פסח לא רגוע בישראל

רקטות, דריסות וירי: כך נראה חג הפסח המתוח ביותר זה שנים

את חג הפסח הזה יזכרו ישראלים רבים כמתוח ביותר, זאת עקב שטף בלתי פוסק של פיגועים וירי לעבר המדינה במספר חזיתות. מטחי רקטות נורו מעזה עוד לפני ליל הסדר, כשבמהלך החג החלו השיגורים גם מלבנון ומסוריה. במקביל, 3 נרצחים בפיגועים בבקעת הירדן ובתל אביב

האם ושתי בנותיה נרצחו בפיגוע בבקעה: "איך המשפחה תתמודד עם אסון כזה?"

לאה (לוסי) די, מורה לאנגלית, נלחמה על חייה 3 ימים. אתמול עוד תהה בעלה כיצד יספר לה על מותן של שתי בנותיהן, שנרצחו לצידה. "איך נמחק החיוך של אישה מקסימה כל כך?", תהתה חברת המשפחה. חברה אחרת ספדה: "האדם הכי חי שיש כבר לא איתנו". המצוד אחר המחבלים מתרכז בצפון השומרון ובבקעה

נתניהו הורה שלא לפתוח את הר הבית ליהודים. ח"כ בן גביר תקף: "פרס לטרור"

בעקבות המתיחות הביטחונית בדרום והמהומות ברחבי הארץ, החליט ראש הממשלה להותיר את הר הבית סגור למבקרים יהודים עד להודעה חדשה. יו"ר עוצמה יהודית: "להפסיק את ההתקפלות בפני הטרור"

נמצאו גופות שני הנעדרים שנסחפו בשיטפון - אח ואחות מטבריה

כיממה לאחר ששלושה צעירים שנסעו ברכב בסמוך לנחל ציחור דיווחו שנקלעו לשיטפון והקשר עימם אבד, צה"ל הודיע כי נמצאו גופות שניים מהם - סהר ומעיין עשור מטבריה: "הנורא מכל קרה". מוקדם יותר הצליחו לוחמי 669 לאתר ולחלץ את הנעדרת השלישית, שי דהאן בת ה-20, במצב טוב

אזהרה לממשלה: מודי'ס הורידה את תחזית הדירוג של ישראל ליציבה במקום חיובית

בצל החששות מפני המשך חקיקת המהפכה המשפטית, חברת דירוג האשראי הבינלאומית הורידה את תחזית הדירוג של ישראל, אך השאירה לעת עתה את הדירוג עצמו על A1 - ללא שינוי. מודי'ס: "הניסיון להעביר רפורמה ללא הסכמה רחבה מעיד על היחלשות המוסדות בישראל. הממשלה הדגישה את כוונתה לשנות את אופן בחירת השופטים ולכן המתח נמשך, למרות ניסיונות ההידברות"

השבת ה-15 למחאה: ההפגנות נגד המהפכה המשפטית יחודשו בעשרות מוקדים

ההפגנה המרכזית תיערך כמדי מוצ"ש ברחוב קפלן בתל אביב, אך העיניים יהיו נשואות גם לנתניה - שם צפויות שתי הפגנות במקביל - בעד הרפורמה ונגד המהפכה. בן גביר יגיע למקום עם שורת ח"כים מהליכוד, במטה המאבק חוששים מ"שפיכות דמים": "מתווה לא הגיוני שמזמין אלימות". אלפים הפגינו ברחובות

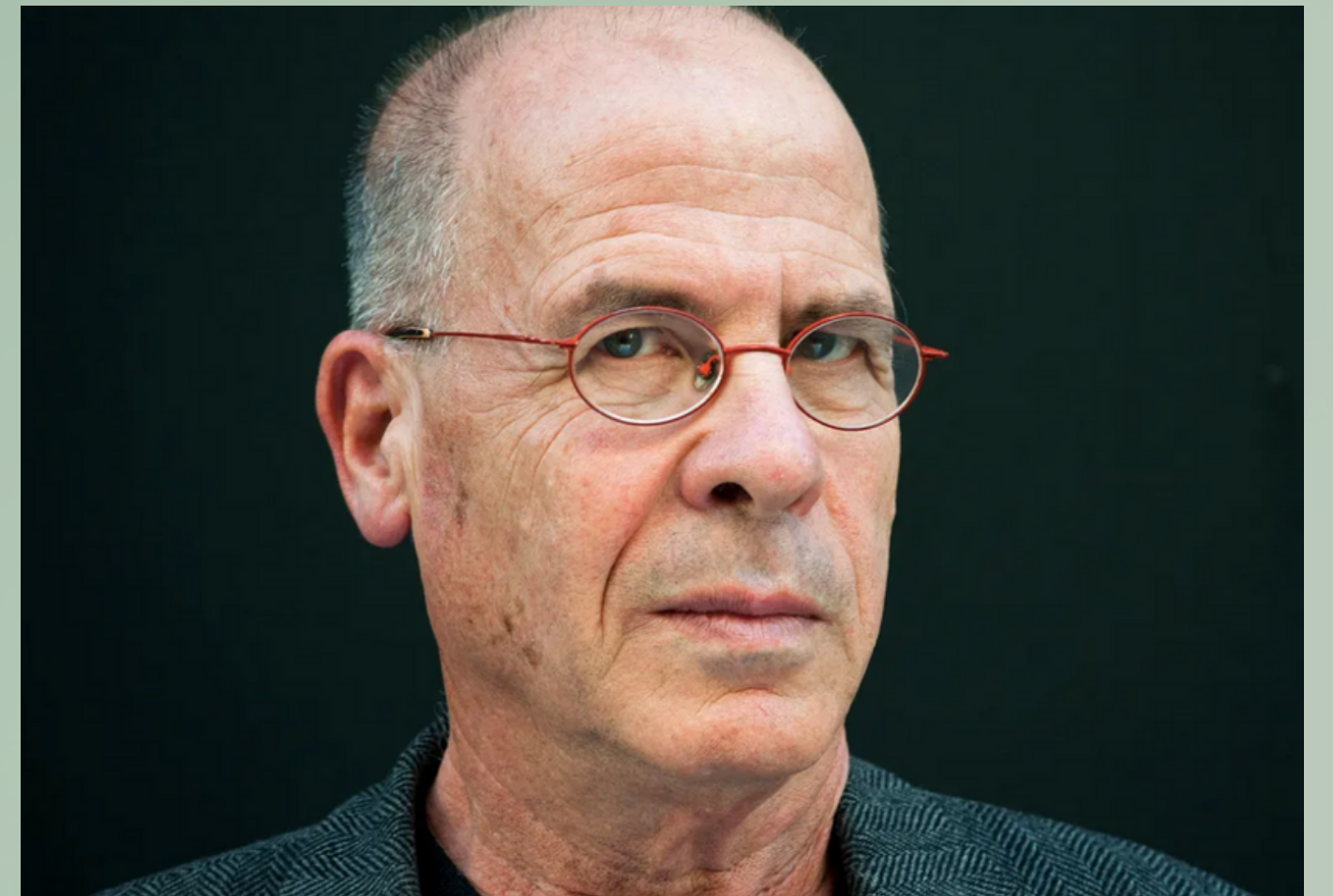
מחאת המשפחות השכולות, והקריאה מנגד: "תסתכלו לנו בעיניים בבתי העלמין"

אלפי פניות התקבלו ביד לבנים שלא לאפשר לפוליטיקאים לנאום בחלקות הצבאיות. יו"ר ארגון אלמנות ויתומי צה"ל דווקא קוראת להם להגיע, ולהתאחד להצהרה שתמנע את זילות יום הזיכרון: "תנו תוקף מאחד לקדושת היום הזה". משפחות שכולות נגד השי והאיגרת של גלנט: "מתארגנים להחזרה קולקטיבית"

הסופר מאיר שלו הלך לעולמו בגיל 74

מי שנחשב לאחד הסופרים החשובים בישראל, ושכתב יצירות רבות בהן "יונה ונער", "כימים אחדים" ו"רומן רוסי", הלך לעולמו לאחר מאבק במחלת הסרטן. שלו, איש "ידיעות אחרונות", כתב גם ספרי ילדים שזכו להצלחה גדולה - "הכינה נחמה", "אבא עושה בושות" וספרי "קרמר החתול". בריאיון ל"ידיעות אחרונות" סיפר לאחרונה: "בוודאי שאני חושב על המוות לפעמים. זה לא לעניין, הסידור הזה. יש לי עוד המון דברים לעשות. אני עובד באותו קצב כבר 35-40 שנה"

"כמה מצער שלא נחוש עוד את הציפייה הדרוכה לעוד ספר חדש של מאיר שלו, שייצא לאור וישנה את חיינו, יהפוך אותם לעשירים יותר, מלאים יותר", ספד לו נשיא המדינה יצחק הרצוג. "כמה עצוב שלא נזכה לחגוג עמו, יליד תש"ח, את יום העצמאות הקרוב. עם פטירתו של מאיר שלו, נותרו מדינת ישראל וארץ ישראל כשהן חסרות את אחד מאוהביהן הגדולים ביותר. הוא היה איש אשר רוח בו, שקרקע המולדת וקורותינו כחברה, כעם וכאומה, פיעמו בכל אחת ממילותיו. החיבור העמוק שלו למורשת ישראל מזה, ולנימיהן הרגישים ביותר של הציונות והישראליות המתחדשת מזה, היו תשתית מפוארת לשורה של נכסי צאן ברזל שיוותרו בידינו לעד, כמצבת נצח לפועלו. הוא גרם לכולנו לאהוב את נופי ילדותו האנושיים והפיזיים, עליהם כתב בכישרון כה רב. לאהוב את השפה העברית, את התנ"ך, וכמובן - אותנו, את העם בישראל. יהי זכרו ברוך".

האקדמיה ללשון העברית

April 11 at 11:19 AM · 🌐

"איזה ביטוי משונה זה, מצא את מותו. הרי זה המוות שמוצא את הקורבן ולא הקורבן אותו. זאת המומחיות של מלכמוות, לא? לשנן נון-צדיקים, ללמוד צירים, לנווט, להגיע, למצוא, לזכור כתובות. אבל לא, העברית מתעקשת. כל חיינו המוות הולך אחרינו. עוקב ומחפש ומתקרב, והנה מצאנו אותו. זאת שפה שיודעת וזוכרת דברים שאנחנו לא רוצים לדעת או ששכחנו מזמן." ("שתיים דובים")

בערב החג השני של פסח התבשרנו כי מאיר שלו, מן הסופרים העבריים החשובים של דורנו, הלך לעולמו.

"רומן רוסי", "עשו", "כימים אחדים", "יונה ונער" הם כמה מן הרומנים המפורסמים שכתב. לצידם פרסם שלו ספרי עיון וספרי ילדים רבים. ספריו נמצאים כמעט בכל ספרייה ביתית.

מאיר שלו נודע באהבתו לשפה העברית. בכתביתו הוא שאב מן התנ"ך וליהטט בין משלבי השפה. בראיונות עיתונאיים שהעניק בשנים האחרונות הוא תיאר את סיפור האהבה שלו לשפה העברית. מצד אחד הוא ביכה על התרדדות השיח ומצד שני, בהתפלמסות עם האקדמיה ללשון העברית, הוא טען כי על העברית להשתנות, להשתכלל ולהתאים את עצמה למציאות המשתנה והמתפתחת.

מותו הוא אבדה גדולה לאוהבי הספר העברי.

”כל יהודי, בכל דור ודור, חייב לראות עצמו כאילו היה שם, בדורות ובמקומות ובאירועים שקדמו לו. מאתיים דורות עברו מראשית תולדות עמי, והם דומים בעיני כימים אחדים.

רק מאתיים דורות עברו מאז קם אדם ושמו אברהם ועזב את ארצו ואת מולדתו והלך אל הארץ שהיום היא ארצי. רק מאתיים דורות עברו מיום שקנה אברהם את מערת המכפלה בעיר חברון ועד הסכסוכים הרצחניים המתרחשים בה בדורי, מעמוד האש של יציאת מצרים ועד עמודי העשן של השואה. ואני, שנולדתי מזרעו של אברהם ובארצו של אברהם – הייתי בכולם. הייתי עבד במצרים, וקיבלתי את התורה בהר סיני, ויחד עם יהושע ואליהו עברתי את נהר הירדן, נכנסתי לירושלים עם דוד, וגליתי ממנה עם צדקיהו, ולא שכחתי אותה על נהרות בבל, ובשוב ה' את שיבת ציון חלמתי בין בוני חומתה. לחמתי ברומאים וגורשתי מספרד, והועליתי על המוקד במגנצא, ולמדתי תורה בתימן, ושכלתי את משפחתי בקישינב, ונשרפתי בטרבלינקה ומרדתי בוורשה ועליתי לארץ ישראל, היא ארצי שממנה גליתי ובה נולדתי וממנה אני בא ואליה אשוב.

וכשם שאנחנו נתבעים, בכוחו של הזיכרון, להשתתף בכל יום ובכל אירוע של עברנו, כך אנחנו נתבעים, בכוחה של התקווה, להתכונן לכל יום ויום של עתידנו” (מאיר שלו עבור הנשיא עזר ויצמן)

הסופר, הפזמונאי והעיתונאי יהונתן גפן הלך לעולמו בגיל 76

גפן, אביהם של אביב ושירה וגפן, פרסם לאורך השנים עשרות ספרים למבוגרים ולילדים (בהם "הכבש השישה-עשר" ו-"אישה יקרה"), ושירים שרבים מהם הפכו לקלאסיקות ("מקום לדאגה", "הנסיך הקטן", "הילדה הכי יפה בגן", "יהיה טוב", "אין מדינה לאהבה" ועוד)

יהונתן גפן, עיתונאי, משורר וסופר שזכה להצלחה גדולה לאורך עשורים, הלך לעולמו בגיל 76. גפן, יליד נהלל וכן למשפחת דיין, היה בעל טור קבוע בעיתון מעריב במשך כ-40 שנה, ופרסם ספרים רבים למבוגרים ולילדים ושירים שהפכו [לחלק בלתי נפרד מהפסקול הישראלי](#).

[בין שיריו הנודעים](#) אפשר למנות פזמונים כגון "מקום לדאגה", "הנסיך הקטן", "הילדה הכי יפה בגן", "יהיה טוב", "אין מדינה לאהבה", "שיר לשירה", "אתם זוכרים את השירים", "פחות אבל כואב", "לוקח תזמן", "בלדה לנאיבית", "איך שיר נולד", "יכול להיות שזה נגמר", "אני אוהב שוקולד", "גן סגור", "אחינועם לא יודעת", "יונתן סע הביתה", "שיר בן ערביים", "ככה את רצית אותי", "כשאת בוכה את לא יפה", "להיות לבד", "האהבה שלי היא לא האהבה שלו" ועוד רבים. הוא אף תרגם לא מעט שירים מצליחים, בהם "טמבל" של ולדימיר ויסוצקי, שירי "האישה שאיתי" ועוד.

האקדמיה ללשון העברית

5h · 🌐

ילד כותב יקר,

אם אתה חושב שהספר הקטן הזה ילמד אותך את הטכניקה של הכתיבה ואיך להיות סופר מצליח ומפורסם וכל זה, זה ממש לא הספר בשבילך. אבל אם יש לך משהו לצעוק או להגיד או לספר, משהו שאינך יכול שלא להגיד ולא משנה לך איך יגיבו על זה העולם וכולם, אולי יועיל לך לקרוא על החוויות של ילד כותב אחר, ילד שהוא כבר כמעט בן שבעים ועדיין חשוב לו לכתוב את מחשבותיו ורגשותיו, בזמנים טובים ורעים, על נייר לבן ובתולי או במקלדת. ולא משנה שהוא זקן ואיטי, ולפעמים גם טרחן וממורמר – בכל פעם שהוא כותב את עצמו לעצמו – הוא ילד.

י.ג.

(מתוך כריכת ספרו של יהונתן גפן, "הילד הכותב")

הכבש השישה עשר: לילה טוב / יהונתן גפן

כשאני לא מצליח להרדם
ומחשבות יוצאות ונכנסות,
אני יושב על המיטה שלי
וסופר כבשים (ולפעמים גם כבשות).

העדר עובר מעל לראשי
ונעלם מאחורי הגב
וכל כבש שעובר דומה בדיוק
לכבש שעבר פה לפניו.

כבש ראשון וכבש שני,
כבש שלישי ורביעי,
כדורים של צמר, כולם דומים,
עוברים כבש שמיני וכבש תשיעי.

אך כשמגיע הכבש השישה עשר,
אני יודע שהוא יעצור ויסתובב לי בחדר,
ואני מבין שהכבש הזה יישאר
ואין לו עניין להמשיך עם העדר.
אני לוחש לו: "נו כבש? תזוז!
תן פעם לספור את כולם!"
אבל הוא לא זז.

והכבש השישה עשר הוא בדרך כלל
הכבש שאיתו אני נרדם.

טוב,
ליל מנוחה וחלום
כבר מאוחר
ומחר נקום ונראה
איך שמגיע היום
בסוף כל לילה

טוב,
חושך נפל על הרחוב
רק הירח משאיר
את אורו הצהוב
צרצר מצרצר צירצורו שר -
לילה טוב...

שיר לשירה / יהונתן גפן

עולם חדש וטוב אני אתן לך.

כבר במבט כחול את מגלה,

כמה חשוב לראות פתאום חצי ירח

קורץ צהוב צהוב מתוך האפלה.

תהיי קטנה מאומה לא יפגע בך.

סיכת פרפר קשורה בשערך.

תהיי קטנה מאומה לא יברח לך.

אני אהיה גדולה גם בשבילך.

דברו שפתיים יחפות דברו עיניים..

דברי עכשיו ילדה אני שומעת,

כל העולם מקשיב למלמולך.

דברי, מלאך שלי, אני יודעת

שלא תמיד הקשיבו לקולך.

דברו שפתיים יחפות, דברו עיניים,

כל עוד חלב נוטף מחיוכך.

חבקי את כל פחדי בשתי ידייך,

חבקי דובים גדולים מתוך שנתך.

